

ПРОГРАМА

УДК 371.315:811.111

DOI: <http://doi.org/10.32589/2412-9283.39.2023.299215>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЛЕКСИЧНІ ТА ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ”

Максименко Л. О.

l.o.maksymenko@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4574-1246>

Київський національний лінгвістичний університет

Дата надходження 17.12.2023. Дата прийняття до друку 19.12.2023.

Анотація. Робоча програма для курсу вибіркової дисципліни “Лексичні та граматичні особливості перекладу з англійської мови” призначена для студентів четвертого курсу першого бакалаврського рівня у галузі знань 01 “Освіта / Педагогіка”, спеціальності 014 “Середня освіта”, зі спеціалізацією “Мови та зарубіжна література”. Курс покликаний забезпечити студентам можливість набуття відповідного рівня знань про базові загальнотеоретичні та практичні принципи і закономірності перекладу лексико-граматичних явищ з англійської мови на українську; сформувані у студентів уміння та навички практичного застосування перекладацьких прийомів та підготувати до перекладу різних типів текстів.

Ключові слова: переклад, англійська мова, студенти бакалаврату, майбутні вчителі, робоча програма, вибіркова дисципліна.

Опис навчальної дисципліни “Лексичні та граматичні особливості перекладу з англійської мови”

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка (шифр і назва)	Вибірковий курс
Модулів – 1	Спеціальність: 014 Середня освіта (шифр і назва)	Рік підготовки:
		4-й –
Змістових модулів – 2	Спеціалізація: 014.021 Англійська мова і література 014.023 Французька мова і література 014.024 Іспанська мова і література	Семестр:
		8-й –
		Лекції:
		0 год. –
Загальна кількість годин – 90	освітньо-професійна програма: Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська, французька, іспанська мова і друга західноєвропейська мова)	Практичні, семінарські:
		22 год. –
		лабораторні
		0 год. –
		самостійна
68 год. –		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 Самостійної роботи студента – 3	освітній рівень: перший (бакалаврський)	Індивідуальні завдання:
		0 год. –
		Вид контролю: залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 1: 3

Анотація навчальної дисципліни (у тому числі мета, предмет, завдання та міжпредметні зв'язки навчальної дисципліни)

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння студентами теоретичними та практичними основами перекладу; формування комплексних компетентностей через виконання професійно-орієнтованих завдань. Це дозволить ознайомити студентів з перекладом як поняттям, предметом і процесом; його значущістю для розширення міжнародних контактів та розвитку усіх сфер суспільства. Курс покликаний забезпечити студентам можливість набуття відповідного рівня знань про базові загальнотеоретичні та практичні принципи і закономірності перекладу лексико-граматичних явищ з англійської мови на українську; висвітлити широке коло питань, пов'язаних зі способами відтворення лексикологічних та граматичних труднощів англійської мови українською; сприяти опануванню лінгвістичними основами письмового та усного перекладу, а також сформувати у студентів уміння та навички практичного застосування перекладацьких прийомів та підготувати до перекладу різних типів текстів.

Вивчення курсу “Лексичні та граматичні особливості перекладу з англійської мови” передбачає цілеспрямовану, наполегливу роботу та співпрацю на практичних заняттях і самостійне виконання практичних завдань.

Предметом вивчення є загальнотеоретичні та практичні питання перекладу, необхідні для формування в студентів уявлення про його сутність та роль у суспільстві. Це передбачає аналіз таких понять як неперекладність, відносна перекладність, одиниці перекладу; лексико-граматичні аспекти перекладу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати: роль перекладу в діяльності та розвитку суспільства, способи, види і типи перекладу; труднощі відтворення власних назв та лексико-граматичних явищ і шляхи їх подолання; базову термінологію, специфіку роботи з різними видами словників;

вміти: застосовувати лексичні прийоми перекладу, зокрема перекладацьку транскрипцію та транслітерацію для відтворення імен та прізвищ людей, географічних назв, назв газет, журналів, вулиць, майданів, фірм, компаній, підприємств, інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів, безеквівалентної та національної лексики з англійської мови на українську; аналізувати засоби відтворення контекстуального значення означеного і неозначеного артиклів, різних форм дієслів та дієслівних конструкцій, асиндетичних іменникових словосполучень українською мовою; аналізувати приклади перекладів вживання та функції граматично зумовлених трансформацій; застосовувати засвоєні знання у письмовому і усному перекладі; використовувати словники різних типів і видів, користуватись електронними словниками, корпусами текстів англійської та української мов;

володіти елементарними навичками висловлювання і аргументування своєї думки, коментування іншого погляду, ведення бесіди під час аудиторних занять в межах тем програми; добування, уточнення інформації, пов'язаної із професійною діяльністю; аналізування і надання стислих коментарів до добутої інформації, а також організації коротких презентацій.

Завдання навчальної дисципліни “Лексичні та граматичні особливості перекладу з англійської мови” полягають у формуванні в студентів першого (бакалаврського) рівня здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної перекладацької діяльності. Це можливо за умови оволодіння системою загальних

та фахових компетентностей, визначених програмою, та здатності до базової самостійної наукової і практичної діяльності.

Для успішного опанування дисципліни студентам необхідно володіти фаховими знаннями та компетентностями, які були сформовані у результаті вивчення курсів загально- та професійно-нормативних дисциплін (мовознавства, літературознавства, теорії та практики англійської мови, української мови). Засвоєні знання та вміння, сформовані в результаті вивчення зазначених курсів, створюють необхідну основу для вивчення курсу “Лексичні та граматичні особливості перекладу з англійської мови”.

1. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1.

Basic concepts of translation and lexical aspects of proper names translation.

Тема 1. Introduction to translation as a concept and subject

- “unit of translation.”
- the concept of untranslatability and relative translatability.
- methods and ways of translation, focusing on the most common methods of full translation.

Тема 2. Lexicological methods of translation

- conveying various proper names via transcription and transliteration.
- rendering people’s proper names and geographical names into Ukrainian.

Тема 3. Ways of conveying the names of

- newspapers, magazines,
- streets, squares,
- firms, companies, enterprises from English into Ukrainian.

Тема 4. Units of international lexicon

- ways of rendering the lexical meaning of genuine internationalisms
- ways of translating loan internationalisms.

Тема 5. Translator’s “false friends” or pseudo-internationalisms. Peculiarities of their translation.

Тема 6. Ways of rendering the meaning of non-equivalent and nationally biased units of lexicon.

Змістовий модуль 2.

Lexico- grammatical aspects of translation.

Тема 7. Rendering of the contextual meaning of definite and indefinite articles into Ukrainian.

Тема 8. Ways of translating English verbals and verbal constructions into Ukrainian. Grammatically determined transformations.

Тема 9. Asyndetic noun clusters in socio-political and scientific texts in English and their translation into Ukrainian.

2. Структура навчальної дисципліни.

№ тижня	№ і назва теми (включно з темами, внесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		разом	у тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Basic concepts of translation and lexical aspects of proper names translation.					
1.	Тема 1. Introduction to translation as a concept and subject. “Unit of translation.” The concept of untranslatability and relative translatability. Methods and ways of translation, focusing on the most common methods of full translation.	8	–	2	6
2.	Тема 2. Lexicological methods of translation. Conveying various proper names via transcription and transliteration. Rendering people’s proper names and geographical names into Ukrainian.	8	–	2	6
3.	Тема 3. Ways of conveying the names of newspapers, magazines, streets, squares, firms, companies, enterprises from English into Ukrainian.	10	–	2	8
4.	Тема 4. Units of international lexicon. Ways of rendering the lexical meaning of genuine internationalisms. Ways of translating loan internationalisms.	8	–	2	6
5.	Тема 5. Translator’s “false friends” or pseudo-internationalisms. Peculiarities of their translation.	8	–	2	6
6.	Тема 6. Ways of rendering the meaning of non-equivalent and nationally biased units of lexicon.	10	–	2	8
Разом за змістовим модулем 1.		52	–	12	40
Змістовий модуль 2. Lexico- grammatical aspects of translation.					
7.	Тема 7. Rendering of the contextual meaning of definite and indefinite articles into Ukrainian.	10	–	2	8
8-9.	Тема 8. Ways of translating English verbals and verbal constructions into Ukrainian. Grammatically determined transformations.	16	–	4	12
10.	Тема 9. Asyndetic noun clusters in socio-political and scientific texts in English and their translation into Ukrainian.	10	–	2	8
11.	Модульна контрольна робота	2	–	2	-
Разом за змістовим модулем 2.		38	–	10	28
Усього годин		90	–	22	68

3. Теми практичних занять навчальної дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Introduction to translation as a concept and subject. "Unit of translation." The concept of untranslatability and relative translatability. Methods and ways of translation, focusing on the most common methods of full translation.	2
2.	Lexicological methods of translation. Conveying various proper names via transcription and transliteration. Rendering people's proper names and geographical names into Ukrainian.	2
3.	Ways of conveying the names of newspapers, magazines, streets, squares, firms, companies, enterprises from English into Ukrainian.	2
4.	Units of international lexicon. Ways of rendering the lexical meaning of genuine internationalisms. Ways of translating loan internationalisms.	2
5.	Translator's "false friends" or pseudo-internationalisms. Peculiarities of their translation.	2
6.	Ways of rendering the meaning of non-equivalent and nationally biased units of lexicon.	2
7.	Rendering of the contextual meaning of definite and indefinite articles into Ukrainian.	2
8.	Ways of translating English verbals and verbal constructions into Ukrainian. Grammatically determined transformations.	4
9.	Asyndetic noun clusters in socio-political and scientific texts in English and their translation into Ukrainian.	2
10.	Модульна контрольна робота	2
	Усього годин	22

4. Методи навчання

Для ефективного опанування навчальної дисципліни застосовуються методи інтерактивного та проблемного навчання (наочна демонстрація матеріалу з поясненням, виконання репродуктивних, продуктивних, проблемно-пошукових та творчих завдань, участь у мозкових штурмах, евристична бесіда, підготовка проєктів).

5. Методи контролю

Усне опитування, виконання тестів для визначення рівня володіння студентами практичними навичками, вміннями та теоретичними знаннями з кожної теми; проведення та оцінювання модульної контрольної роботи; семестровий контроль у формі заліку.

6. Орієнтовні зразки завдань для модульної контрольної роботи

Task 1. Determine the accuracy of the following statements by labelling them as true (T) or false (F):

1. Interlinear translations do not capture the literary merits or artistic qualities and beauty of the original text. During interlinear translation, the student endeavours to fully convey the content of a sentence, stanza, or passage from the source language.

2. Literary translations are consistently conducted in widely recognized literary languages and often involve various adaptations to attain the fluency and elegance of the original composition.

3. The lexical meaning of the article is separable from its functional meaning.

4. Components of noun clusters are always in subordinate relation to each other.

5. Translation of the English Infinitive is only predetermined by its form.

Task 2.

1. Complete the sentence. Geographical names derived from common nouns that have attained the status of proper names are typically:

- a) transcribed partially and transliterated partially;
- b) transcribed only;
- c) transliterated or transcribed;
- d) translated from English into Ukrainian and vice versa.

2. The literal equivalent of the noun construction in Ukrainian is:

- a) “будівництво”;
- b) “конструкція”;
- c) “тлумачення”;
- d) “будова” (речень).

3. Choose the example of rendering English geographical names into Ukrainian by way of transcription only:

- a) Midway – Мідвей, Kingstown – Кінгстаун, Greensboro – Грінзборо;
- b) Dundee – Данді, Freetown – Фрітаун, Newfoundland – Ньюфаундленд;
- c) Maine – Мен, Texas – Техас, Brighton – Брайтон;
- d) Mexico – Мехіко, New Orleans – Новий Орлеан, Ulster – Ольстер.

4. Choose the correct way of Ukrainian proper names transliteration into English
Архип, Мар’ян, Йосип, Григораиш, Дзензелівський, Хрущ:

- a) Arhip, Maryan, Yosyp, Hryhorash, Dzendzelivsky, Hrushch;
- b) Arkhip, Marian, Yosip, Gryhorash, Dzendzelivsky, Khrushch;
- c) Arkhup, Marian, Yosyp, Hryhorash, Dzendzelivskiy, Khrushch;
- d) Arkhup, Marian, Yosyp, Hryhorash, Zenzelivskii, Hrushch.

5. Афон, Мала Азія, Грампіанські гори are rendered into English as:

- a) Athos, Asia Minor, the Grampians;
- b) Athon, the Asia Minor, Grampians;
- c) Afon, Small Asia, Grampians;
- d) Aphon, Asia Minor, the Grampians.

Task 3. Translate the sentences given below from English into Ukrainian.

Task 4. Identify the proper names in the text and select the most suitable variants to render them into Ukrainian. Ensure the translation maintains the fairy tale atmosphere of the original text. Translate the passage accordingly.

7. Орієнтовні питання до заліку з навчальної дисципліни

1. Outline the main ways of conveying different English Proper Names (first names, surnames, nicknames, geographical names) into Ukrainian. Support your answer with appropriate examples.

2. Provide an overview of the primary principles governing the translation of company names, corporations, firms, and analogous entities in both English and Ukrainian. Support your answer with appropriate examples.

3. What methods are used to translate the names of institutions with honorary titles in English and Ukrainian? Support your answer with appropriate examples.

4. Outline the main ways of rendering the names of streets, squares, and residential areas from English into Ukrainian. Support your answer with appropriate examples.

5. What are the primary guidelines for translating the names of publishing houses, news agencies, etc., from English to Ukrainian and vice versa? Support your answer with appropriate examples.

6. Analyze the various forms and meanings of genuine internationalisms in both English and Ukrainian. Give examples of your own.

7. How can genuine internationalisms be distinguished from loan internationalisms? Discuss the main criteria.
8. Provide a brief analysis of the linguistic and extralinguistic factors influencing the translation of idiomatic and set expressions.
9. Define the nature of phraseological and idiomatic expressions translated using absolute equivalents.
10. Explore the distinction between absolute and near-idiomatic equivalents in translation, supported by relevant examples.
11. Comment on the ways of rendering the genuine and approximate idiomatic/phraseological analogies.
12. Discuss the descriptive approach to translating idioms, offering examples of descriptively translated phraseological and idiomatic expressions in both English and Ukrainian.
13. Describe the general contextual interpretations of the nominalizing and emphatic articles. What are the ways of expressing their meanings in Ukrainian?
14. Explain the typical contextual meanings of the definite article and methods of expressing them in Ukrainian.
15. Identify the common contextual interpretations of the indefinite article and strategies for expressing them in Ukrainian.
16. How can the rhematic and thematic contextual meanings of definite and indefinite articles be conveyed in Ukrainian?
17. Outline the functions of the objective/subjective/ for-to-infinitive constructions/complexes in the sentence and ways of rendering their meanings into Ukrainian.
18. Outline the ways of rendering the meanings of English present and past participles/participle constructions/complexes into Ukrainian.
19. Define the structural patterns of nominative absolute participial constructions and outline all possible ways of rendering their meanings into Ukrainian.
20. Provide examples illustrating the accurate translation of the verbal and nominal functional aspects of active and passive gerunds from English to Ukrainian..
21. Suggest methods for translating various functions of gerundial complexes within sentences into Ukrainian.
22. What are the structural characteristics of asyndetic substantival/noun clusters, and how do we determine the number of components within them?
23. Define the structural components of adjuncts and heads within asyndetic substantival clusters and explain the syntactic relationships between these components.
24. Outline the approaches to rendering the meanings of different structural forms of asyndetic substantival clusters.
25. Discuss how semantic relations among the components of asyndetic substantival clusters impact the selection of an approach for faithfully conveying their meanings.

8. Форми та критерії оцінювання

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти передбачає поточний, рубіжний, підсумковий модульний і підсумковий семестровий контроль.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (як аудиторної, так і самостійної роботи) здійснюється за 4-бальною шкалою – “відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”). Невиконання завдань самостійної роботи, невідповідність до заняття, або невідвідування практичних занять позначаються як “0”.

Оцінювання аудиторної роботи студентів викладачем відбувається протягом кожного заняття. Студент отримує “відмінно” (“5”), якщо його/її відповідь є вичерпною, систематизованою, творчою та логічно побудованою; якщо він/вона вільно ілюструє перекладознавчі труднощі відповідними прикладами та демонструє відмінні вміння перекладу, а також вдало здійснює перекладацький коментар.

Оцінка “добре” (“4”) присвоюється студенту за продуктивну, але недостатню вичерпну відповідь; за добрі вміння перекладу за стандартним рівнем складності з можливими незначними помилками; а також за часткове здійснення перекладацького коментаря.

Оцінка “задовільно” (“3”) виставляється за репродуктивну відповідь, яка містить прогалини в теоретичних знаннях, недостатню ілюстрацію вивчених перекладознавчих явищ, а також за вміння задовільного перекладу з пропусками та відхиленнями від змісту, наявністю помилок.

Оцінка “незадовільно” (“2”) присвоюється за фрагментарну, неаргументовану відповідь, невиконання завдань відповідно до вимог та наявністю багатьох помилок.

За самостійну роботу студент отримує оцінку “відмінно” (“5”), якщо він проявляє творчий підхід до самостійно виконаних завдань, здатність аналізувати та критично осмислювати актуальні проблеми перекладознавства, а також демонструє високий рівень загальної філологічної та мовної компетентності.

Оцінка “добре” (“4”) виставляється за самостійне виконання завдань та демонстрацію якісного рівня володіння програмним матеріалом та його доречне використання у виконанні завдань.

Студент отримує оцінку “задовільно” (“3”), якщо він використовує стандартний підхід до самостійної роботи, демонструє низький рівень володіння програмним матеріалом за суттєвої допомоги викладача, а також за неглибоке, фрагментарне виконання завдань.

Наприкінці вивчення навчального матеріалу модуля, перед заліково-екзаменаційною сесією, викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента, яка є середнім арифметичним з усіх поточних оцінок за ці види робіт, з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач перетворює в рейтинговий бал за роботу протягом семестру, помножуючи на 10. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

Модульні контрольні роботи є важливою складовою семестрового рейтингу студента. Оцінюються вони відповідно до 4-бальної системи (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)), які потім конвертуються в рейтингові бали за МКР:

“відмінно” – 50 балів;

“добре” – 40 балів;

“задовільно” – 30 балів;

“незадовільно” – 20 балів.

Неявка на МКР вважається за 0 балів. **Семестровий рейтинговий бал** становить суму рейтингових балів за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Залік

Відмітка про залік у національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка у шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

Сума балів	Оцінка ЄКТС	оцінка за національною шкалою
		залік
90–100	A	зараховано
82–89	B	
75–81	C	
66–74	D	
60–65	E	
0–59	FX	не зараховано

Мінімальна межа для отримання відмітки “зараховано” становить 60 балів. Якщо семестровий рейтинговий бал студента дорівнює 60 або перевищує цей показник, він автоматично отримує відмітку “зараховано”, відповідний підсумковий бал та оцінку в шкалі ЄКТС без необхідності проходження заліку. У випадку, якщо семестровий рейтинговий бал становить 59 або менше балів, студент також отримує відмітку “зараховано”, але підсумковий бал буде 60, і в разі успішного складання заліку йому буде присвоєно оцінку “E” в шкалі ЄКТС.

Критерії оцінювання на заліку:

“зараховано” – це змістовна відповідь на питання заліку, викладена в адекватному мовленнєвому оформленні. Студент демонструє володіння теоретичними знаннями та термінологією на базовому рівні, вміння застосовувати ці знання на практиці та ілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами;

“не зараховано” – це неповна або поверхова відповідь на питання заліку... супроводжена значною кількістю мовних помилок, або відсутність відповіді.

9. Рекомендовані джерела.

Основні:

Карабан, В. І. (2004). *Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. Нова книга.

Карабан, В. І., Борисова, О. В., Колодій, Б. М., & Кузьміна, К. А. (2003). *Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську) : навч. посібник*. Нова книга.

Коптілов, В. В. (2003). *Теорія і практика перекладу*. Юніверс.

Корунець, І. В. (2008). *Вступ до перекладознавства : підручник для ВНЗ*. Нова книга.

Корунець, І. В. (1993). Принципи і способи перекладу українських особових і географічних назв англійською мовою. *Мовознавство*, 3, 13–16.

Корунець, І. В. (2003). *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад)*. Нова книга.

Мірам, Г. Е., & Дейнеко, В.В. (2002). *Основи перекладу*. Ніка-Центр.

Нестеренко, Н. М., & Лисенко, К. В. (2004). *A Course in Interpreting and Translation : Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів*. Нова книга.

Додаткові

Олійник, Т. (Уклад.). (2000). *Англо-український словник власних назв та імен*. Тернопіль.

Баранцев, К. Т. (Уклад.). (2005). *Англо-український фразеологічний словник* (2-ге вид.). Знання.

Гетьман, Ж. А., & Федоренко, О. О. (2003). *Неособові форми англійського дієслова і способи їх перекладу на українську мову (на матеріалі текстів з питань економіки): Методичні вказівки*. Запоріжжя: ЗДУ.

Ребрій, О. В. (2009). *Переклад англомовної громадсько-політичної літератури. Європейський союз та інші міжнародні організації: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти*. Нова Книга.

Чередниченко, О. І. (2007). *Про мову і переклад*. Либідь.

Прус, С. І., & Клименко, О. Л. (2007). *Практика перекладу: навчальний посібник для студентів спеціальності “Переклад” (англійська мова)*. ЗНУ.

10. Інформаційні ресурси

Merriam-Webster. (б. д.). Merriam-Webster.com dictionary. Взято 17 листопада 2023 з <https://www.merriam-webster.com/>

Collins Online Dictionary. (б. д.). Collinsdictionary.com. Взято 17 листопада 2023 з <https://www.collinsdictionary.com/>

Cambridge Dictionary (б. д.). Dictionary.cambridge.org. Взято 17 листопада 2023 з <https://dictionary.cambridge.org/>

Транслітератор. (б. д.). Транслітератор на сторінці Ізборник. Взято 25 листопада 2023 з <http://litopys.org.ua/links/intrans.htm>

Словник української мови. Академічний тлумачний словник (б. д.). Sum.in.ua. Взято 25 листопада 2023 з <https://sum.in.ua/>

Українські словники та довідники. (б. д.). Slovopectia.org.ua. Взято 25 листопада 2023 з <http://slovopectia.org.ua/>

Корпус текстів української мови. (б. д.). Mova.info. Лінгвістичний портал. Взято 25 листопада 2023 з <http://www.mova.info/corpus.aspx>

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програма Microsoft Word, Microsoft Power Point, додаткові платформи для дистанційного навчання Microsoft Teams 365.